

Uitgave der Vennootschap
DAGBLAD DE COMOTIEF

Hoofdredacteur:
J. E. STOKVIS.

Redacteur in Nederland:
Mr. P. BROOSHOOFT.

HET ABONNEMENT KOST PER KWARTAAL:
NED.-IND., met uitzondering van SEMARANG f 7.80
TE SEMARANG. 6.30
IN HET BUITENLAND. 12.50
Abonnement moet bij aanvang van den termijn betaald worden.

Het Hoofdagentschap voor Nederland is gevestigd bij de
Missa J. H. DE BUSSY te Amsterdam.

DE LOCOMOTIEF

Redactie Telefoon
Bureau No. 88, Huis 397.

1e BLAD.

Administratie Telefoon No. 269
Semarang, Hoogendorpstraat.

ADVERTENTIE-TARIEF

Van 1 tot 20 woorden, over de breedte van één kolom
f 2.50 één of twee malen geplaatst, met een tusschenruimte
van hoogstens 8 dagen, elke 10 woorden méér f 1.—, elke
volgende plaatsing de helft meer. Bij plaatsing over de
breedte van 2 kolom wordt het dubbele gevorderd en zoo
verder.

Familie-berichten f 5.— één of twee malen geplaatst.
Voor elke plaatsing méér f 2.50 per plaatsing.

Groote letters worden naar plaatsruimte gebezigd.

Reclame-berichten, geplaatst op de telegrammenpagina
f 0.30 per regel.

Het bedrag der advertentiën moet bij vooruitbetaling
worden voldaan. Aanbieding van advertentiën geschiede
bist vóór 1 uur.

Bij ABONNEMENT RUIM RABAT.

INHOUD:

1e. BLAD:

- HET DECENTRALISATIE-CONGRES.
- IK ZAL HUN EENS WAT PAASCH-
EIEREN GEVEN.
- NEDERLANDSCH NIEUWS.
- FEUILLETON (DE VROUW IN DE AUTO).
- NED.-INDIË.
- STADSNIEUWS.
- GEMENGD NIEUWS.
- DE OORLOG.
- TELEGRAMMEN.
- ADVERTENTIËN.

2e. BLAD:

- NED.-INDIË.
- STADSNIEUWS.
- GEMENGD NIEUWS.
- DE OORLOG.
- TELEGRAMMEN.
- SCHIEPESBERICHTEN.
- ADVERTENTIËN.

3e. BLAD:

- CULTUUR EN HANDEL.
- TELEGRAMMEN.
- EEN SLECHTE SPECULATIE (2e BLADZIJDE).
- OPWEKKERTJES (4e BLADZIJDE).
- GOVERNEMENTSDIENST.
- ADVERTENTIËN.

Het decentralisatiecongres.

II (Slot).

De behandeling van het preadvies van Hinloopen Labberton over het kiesrecht ondervond ook op het congres zelf veel belangstelling, juist daarvoor waren de afgevaardigden van de drie inlandsche bonden en van andere vereenigingen gekomen en iedere vereeniging heeft zich laten hooren. Het was een belangwekkend debat en een bewijs van de groeiende belangstelling in de publieke zaak bij alle bevolkingsgroepen; alleen de Chineezzen laten niet van zich hooren: die blijven, mede als gevolg van onze regeeringspolitiek van afscheiding, in hun eigen gemeente en vormen weligvermenigende wettelijke gezelschappen.

meeste intellect kunnen opleveren; dat daarna de inlanders moeten volgen en ten slotte de Chineezzen.

Een Raadslid van Kediri, de ingenieur Dijkerman, vond dat er eigenlijk geen Chinees geschikt was in den Raad te zitten; dit is onjuist: er zijn heel wat Chineezzen, bekwaam genoeg goede vertegenwoordigers van de geheele bevolking te worden, maar alleen door een zorgvuldig gekozen stelsel van verkiezing kan men die krijgen. Wij kennen er hier en daar wel, goed-onderlegde mannen, maar door het stelsel van benoeming van Chineesche officieren kwamen zij niet zóó tot hun recht als wel gewenscht is.

Overigens werd weinig aandacht besteed aan de verkiezing van de Chineesche leden, omdat het hier voornamelijk de inlandsche groep gold. Wanneer men de voorgestelde verkiezing van alle Raadsleden door kiezers van alle bevolkingsgroepen wenscht, zal daaraan meer aandacht te wijden zijn. Dit stelsel van verkiezing vond tegenstand bij de vertegenwoordigers der prijaji's, op grond, dat de inlanders de Europeanen niet kennen en omgekeerd. Zeer juist had de preadviseur dat argument voorzien door het stelsel te beschouwen als een middel om de groepen tot elkaar te brengen. Alleen op die manier leert men elkander waardeeren, en raden Achmad en de zijnen hebben dat wel begrepen, die hebben al geleerd welke Europeanen zij hun belangen kunnen toevertrouwen.

Conservatief waren alle inlanders ten aanzien van de vrouwen—zij achtten het nog niet den tijd om die al mee te laten kiezen of te laten gekozen worden. De argumenten waren afwezig of heel slap, de godsdienstige opvattingen zullen wel hebben bijgedragen tot deze conservatieve beschouwing; ook in christelijke omgeving ziet men de emancipatie van de vrouw met leede oogen aan en er zullen nog wel heel wat *desenchantées* haar strijd te strijden krijgen in de inlandsche wereld eer zij haar seksegenooten de noodzakelijke vrijheid brengen kunnen. Daar is een sterk punt in het aan te vallen bastion van inlandsche verkeerheden, waarop met alle macht moet

preadviseur geuit, zijn aantrekkelijk: de regent vormt de brug tusschen Europeesch bestuur en bevolking, hij kent zijn verantwoordelijkheid en handelt daarnaar. Hij is de vertegenwoordiger van het inlandsche intellect, hij kan de bevolking voorgaan naar de ontwikkeling en den vooruitgang.

We geven toe, dat het optreden van de regentenvereeniging aanleiding kan geven te denken, dat de regenten die taak aanvatten, maar we weten, dat het maar een klein groepje van regenten is dat zulk werk doet en overigens staat de regent buiten het volk en het volk weet dat.

De regenten gaan dan ook maar aarzelend mee om het volk wat zeggenschap te bezorgen in het bestuur en zij stellen voor een getrapte verkiezing in te voeren, aansluitend bij het desavereeringssstelsel. Dat hiervan in de steden niets kan worden, zal menigeen wel duidelijk wezen.

Dat niet alleen vele regenten buiten het volk staan, maar veel andere ambtenaren ook, werd door raden Achmad van de S. I., niet onduidelijk te verstaan gegeven. Hij wilde zelfs, zeer onjuist trouwens, de prijaji's van kiesrecht doen uitsluiten door een belastingeisch te stellen, daar zij die belasting betalen, alleen rechten hebben om over de besteding van het geld te oordeelen.

Die belastingeisch—door den heer Schrieke ongemotiveerd als natuurlijk aangenomen—is juist daarom zoo dwaas: prijaji's zouden uitgesloten zijn en overigens zou bijna iedereen aan den eisch voldoen. Daar in Indië bijna iedere niet armlastige belasting moet betalen, men hier niet zoo gul is met vrijstelling als in Nederland en men van f 5 maandelijksch inkomen nog belasting moet afdragen, geeft deze eisch geen waarborg voor geschiktheid en mondigheid.

Men moet eischen stellen van zelfstandig oordeelen-kunnen aan hen, die kiezer willen worden, en dan is een belastingeisch niet van nut. Een examen zou kunnen, maar werd als onpractisch vrijwel op zij gezet; rest dan immers een onderwijs-eisch en nu kan men het gezond verstand laten beslissen welk onderwijs voldoende is om kiezer-

Ik zal hun eens wat Paasch-eieren geven!

Deze aardigheid werd in de Paaschdagen tot een paar tochtgenooten gezegd door den bekenden aviateur J. Olleslagers, toen hij in België eenige tientallen bommen uit zijn vliegtuig ging neerwerpen op de Duitschers.

Althans de Duitschers waren bedoeld en tot zijne verontschuldiging moet ik hier merken, dat hij, als Belg, natuurlijk een bedenden haat koestert jegens de ongeachtigde overrompelaars van zijn vaderland.

Maar rechtvaardigen doet dit de grap allerminst. Behalve dat het buiten zijne macht stond, naast Deutsche soldaten ook niet eenige landgenooten, wellicht vrouwen of kinderen te treffen (de zaak gebeurde beven de scheepsmakerij Hoboken), getuigt het zinspelen op zulk een geschenk van den christelijken vredesdag bij het boosaardig nederwerpen van lichaam-verseuerende projectielen op medemenschen, van een rauwe miskenning der afschuwelijkheid, die ook hij, hoe dapper en ondernemend hij moge zijn, in zijn tegenwoordig oorlogshandwerk begaat.

Mij heeft deze koelbloedige moord-uiting aanleiding gegeven om eens, nader dan dit korte dagblad-mededeelingen kan blijken, te onderzoeken, of en hoe, in deze droevige tijden, de stem des Vredes, zoo luid weergalmende gedurende de conferentiën van 1899 en 1907, nog spreekt. Het bestaan van een Anti-Oorlog-Raad in den Haag, met vele vertakkingen door Nederland en veel medestanders in het buitenland, was mij natuurlijk bekend, maar omtrent zijn bijzondere samenstelling, verwachtingen en werkzaamheid, was ik niet op de hoogte. Wellicht zullen ook velen in Indië, waar men thans niet veel anders hoort dan de stem der verschrikking omtrent onze toestanden, hierover gaarne iets naders hooren; ik heb mij dus, door bespreking en officiële stukken, uitvoerig er van op de hoogte gesteld.

De Nederlandsche Anti-Oorlog-Raad werd opgericht den 8sten October 1914, onder het bestuur van mr. H. O. Dresselhuys, secretaris-generaal bij het departement van Justitie (voorzitter), J. H. Schaper, lid der Tweede Kamer (onder-voorzitter), prof. dr. D. van Embden, mr. dr. D. A. P. N. Koolen, lid der Tweede Kamer, mr. V. H. Rutgers, lid der Tweede Kamer, me-

een stukje aan zijn blad, waarboven hij schreef: *Het manneke*. De titel geeft reeds den inhoud aan. Hij vond, dat een klein land als het onze in dezen reuzenstrijd het woord „Vrede” niet mocht uitspreken. Alleen de grootmachten, die den oorlog voeren, kunnen vrede maken, redeneerde hij, en alle initiatief of aansporing daartoe van een kleinen neutralen staat moet den indruk maken van een „manneke” dat schreeuwt waar het niet kan slaan. De voordracht, waarin ongeveer hetzelfde werd betoogd wat de Anti-Oorlog-Raad wenscht en bepleit, werd dan ook geringschattend door hem ter zijde geschoven—wat aan zijne overige drukke werkzaamheden zeker zal zijn ten goede gekomen.

Dit wanbegrip nu, dat op het oogenblik de N. A. O. Raad tot de worstelende milioenen-legers zou zeggen: „sluit vrede!” behoeft nauwelijks te worden tegengesproken. De hooflijzer-correspondent „Trouwens”, die zeer goed weet wat er in Den Haag omgaat, had beter kunnen weten, indien hij zich had willen herinneren den „oproep” en de sedert verschenen publicaties van den Raad, gedeeltelijk onder teekend door mannen van koel verstand, energie en overleg, die, na zijn in het Handelsblad verschenen stukje, veel eer hem dan hij Nederland zouden mogen noemen bij den daarboven geschreven spotnaam.

Het program van den N. A. O. Raad, vastgesteld in de vergadering van 19 Nov. 1914 en beschreven en toegelicht in een, thans reeds bij twintig-duizend exemplaren verspreid, vlugschrift „De komende Vrede”, moet worden beschouwd op den grondslag van den op blz. 18 geschreven regel: „Het komt bovenal aan op den wil der massa, van hoog en laag”, en op blz. 20: „ook in ons eigen land moet de massa des volks achter ons staan”. Dit te verkrijgen is het hoofddoel van den Raad, en om hiertoe voortdurend te werken op de openbare mening behoeft men geen schreeuwend manneke, doch dient men zelfs in de aller-eerste plaats te zijn een ernstig, bekwaam, weldenkend mensch. Door de groote kracht van geschriften, betoogingen, lezingen en voorbeeld in alle landen, den „wil der massa” in deze richting te bewerken, en daardoor, na dezen oorlog, zooveel mogelijk kans te krijgen op het verhinderen van lateren massa-moord, is een schoone en zeer wel te bereiken doel. De hoogere klassen, ook de regeeringen, militairen, volkvertegenwoordigers, hangen door talrijke schakels samen met de lagere, voor zoover zij zelfs niet door geboorte daartoe behooren

koloniën en van andere belemmeringen in het handelsverkeer, verplicht onderzoek van internationale geschillen, m.a.w. een internationale rechtspraak, waaraan ieder land zich onderwerpt als even vanzelfsprekend als thans de individuen aan de rechtspraak in ieder land.

Dit alles is uitstekend, maar het kan en zal nooit bestaan, althans niet voortduren, zonder verzet of inbreuk, zoo lang de ijeren wil der massa het niet voorschrijft en handhaaft. De tegenwoordige oorlog is ontstaan, doordat Servië tegenover het ongenoegen der Oostenrijksch-Hongaarsche regeering geen voldoening wilde geven voor den moord te Serajewo. Geen verdragen tusschen de beide landen zouden hebben stand gehouden tegenover den wil der Oostenrijksche regeering om Servië voor zijn brutale houding te straffen (met de gevolge inmenging van Rusland etc. etc.) zoo er geen opperste volkswil had bestaan, zich uitende in de volkvertegenwoordiging, die de Oostenrijksche regeering had gedwongen tot onderwerping van het geschil aan een internationale rechtbank, waarvoor Servië dan zeker zijn straf wel zou hebben gevonden in ontneming van verschillende internationale rechten, die het zijn hoofd zouden hebben doen buigen. De uitspraak van zulk een internationale rechtbank zou achter zich hebben het—schoon dan ook verminderde—leger van alle beschaafde landen, en het binnenvallen van een Servisch leger in Oostenrijk zou dus eenvoudig niet denkbaar, althans gekkenwerk zijn geweest.

Den wil der massa nu voor het scheppen van zulke toestanden bewerken is het doel van de tegenwoordige vredesbeweging, uitgelokt door den *Nederlandschen Anti-Oorlog-Raad*.

Utrecht.

P. B.

Nederlandsch Nieuws.

(Uit de mail tot en met 3 Mei 14.)

Geknoel met verzekeringspolissen.

De agent B. J. G. Bos der levensverzekeringmaatschappij „Dordrecht”, blijkt een aantal personen te hebben doodverklaard, om de uit te keeren verzekeringsommen machtig te worden. De maatschappij „Dordrecht” is daardoor voor een aanzienlijk bedrag opgelicht. B. heeft daartoe herhaaldelijk handteekeningen moeten namaken. De eerste fraude dagteekent van voor vijf jaar, sinds dien tijd heeft een verzekerde

de Chineezers laten niet van zich hooren: die blijven, mede als gevolg van onze regeeringspolitiek van afscheiding, in hun eigen gemeente en vormen weliswaar geen wettelijk geregelde maar een feitelijk eigen gemeenschap met een zeer gebrekkige organisatie. Ter vergadering bleek heel duidelijk, dat door de inlandsche vereenigingen van die zijde weinig stuwten naar vooruitgang, zelfs weinig égard voor de belangen van de inlandsche bevolking wordt verwacht. Wel een bewijs, dat de associatie-idee, zooals de heer van Hinloopen Labberton die koestert, nog weinig vast is geworteld in het gemoed van de inlanders of, om wat lager bij den grond te blijven: de inlanders vertrouwen de Chineezers niet en dat komt, omdat die Chineezers, meestentijds peranakans, die zich wél één gevoelen met de inlandsche bevolking, worden overschreeuwd door de reclamemakende nationalisten, die het belang van het land, dat hun gastvrij opnam, al even weinig, en nog minder, rekenen dan vele Europeanen. Dat het vertrouwen in de Europeanen veel grooter was, bleek even duidelijk.

Inderdaad moeten bij de verdeeling van de zetels in den Raad dergelijke beschouwingen gelden en het was de voorgestelde verdeeling van 5 Chineezers, 5 Europeanen en 5 inlanders, door den preadviseur gewild, die oppositie ondervond van de zijde zoowel van de Sarekat Islam, Boedi Oetomo — we mogen den hoofddjaka van Batavia wel in 't algemeen den vertegenwoordiger van dien bond achten — en de regenten-vereeniging. Zij alle stelden zich op het door ons vóór het congres ingenomen standpunt: dat de Europeanen de groote helft moeten hebben, omdat zij het

scene wereld eer zij naar seksegeloven de noodzakelijke vrijheid brengen kunnen. Daar is een sterk punt in het aan te vallen bastion van inlandsche verkeerdheden, waarop met alle macht moet worden getruwd. Gelukkig komen er al hier en daar inlandsche vrouwen voor den dag, die in de pers en in vergaderingen voor haar rechten opkomen en nu mag het den hoofdredacteur van de *Pr. bode* toeschijnen alsof het optreden van de inlandsche vrouw, die ter vergadering drie woorden sprak, met behulp van den preadviseur, bespottelijk werd toegejuicht, er is in het feit van dat optreden toch wel iets toe te juichen en voor wie weet en uit de speeches der drie inlandsche vertegenwoordigers nog eens bevestigd zag, hoe gebonden de positie van de vrouw is, hoe minderwaardig zij wordt geacht, die niet het geringste deel van den arbeid binnen en buitenshuis verricht, zal dat niet onbegrijpelijk zijn. Inderdaad is het belachelijk iemand om die gestamelde woorden applaus te geven, maar velen zullen het anders bedoeld hebben.

De wijze van verkiezing gaf aanleiding tot een principiële verschil van meening tusschen de regentenvereeniging en preadviseur, en de houding van de regenten gaf den heer van Hinloopen Labberton tevens gelegenheid even de regenten op een voetstuk te plaatsen. Enkele hunner staan zoo hoog, wij geven dat toe, maar de boepati's als klasse zoo hoog te denken is niets dan den wensch de vader der gedachte te doen zijn.

De ideeële opvattingen omtrent de positie van de regenten, ter vergadering door den regent van Serang en den

vrijwel op zij gezet; rest dan immers een onderwijs-eisch en nu kan men het gezond verstand laten beslissen welk onderwijs voldoende is om kiezer-zelfstandigheid tengevoelge te hebben. Daarover werd niet gesproken.

Het congres had geen conclusies te stellen; terecht wil men dat niet, het is geen partijvereeniging, men is ook bijeen met vertegenwoordigers van allerlei colleges, die aan geen moties kunnen deelnemen. Maar men mag constateeren, dat niemand tegen verkiezing was van de inlandsche leden door inlandsche kiezers; en dat men het aantal inlandsche leden grooter wil dan dat van de Chineesche, maar een overwegenden invloed van de Europeanen wensch. Wel werd door Insulinde en door de sociaal-democraten het inlandsche element op den voorgrond geschoven, maar deze beide hebben toch nog een belangrijk verschil van standpunt doen blijken.

We kunnen nu wél verwachten, dat de regeering spoedig met haar plannen zal komen; een goede daad tmeer van dezen Landvoogd.

J. F. H. A. LATER.

Wij verzoeken het publiek, dat ons telefonisch wil bereiken, niet slechts verbinding met „De Locomotief“ te vragen. Gebruikt het onze telefoonnummers (redactie nummer 88 en administratie 269) niet, dat het dan tenminste duidelijk opgeve of het met redactie „Locomotief“ dan wel met administratie „Locomotief“ wensch aangesloten te worden.

FEUILLETON.

(Overneming verboden krachtens art. 15 de lid der Auteurswet.)

De vrouw in de auto.

Uit het Engelsch van RICHARD MARSH.

44). „Zij is van meening — dit is van zeer veel belang — dat er twee automobielen op den weg waren. Zij zegt, dat zij een auto hoorde aankomen vóór het spektakel der stemmen begon. Haar man lachte haar uit, maar wanneer zij gelijk heeft, wat best mogelijk is, dan zijn we al heel wat verder gekomen; die tweede auto kan dan diezelfde geweest zijn, die Andrew Tozer van het station afhaalde. Wat er gebeurde...“

„Als daar tenminste iets gebeurde.“

„Precies; wat daar gebeurde, als er tenminste iets gebeurde, kunnen we zelfs nauwelijks vermoeden; hoe langer we de zaak bestudeeren, hoe onverklaarbaarder zij schijnt te worden. Maar — en hier kunnen we ons weer aan vasthouden — als er iets gebeurd is en er twee auto's waren, dan hebben we meteen de verklaring, hoe het mogelijk kon zijn, dat terwijl Andrew Tozer door de eene auto van het station werd afgehaald, hij in Londen dood werd gevonden en een tweede en dat is ten minste al weer een punt gewonnen.“

„Dus zij zij niet verder gekomen?“

„Is dit al niet heel wat? Ik heb de misdadiger geïdentificeerd.“

„En hebt ge ook iets gevonden, dat op den misdadiger wijst?“

„Dat stelde ik mij niet ten doel. Ik bereikte dat, wat ik me voorgesteld had te bereiken.“

„Ja, van uw gezichtspunt uit.“

„Zijt gij dan van meening, dat ik dat niet bereikt heb?“

„Ik spreek mijn meening niet uit. Ik wil slechts opmerken, dat ik een weinig verder ben gegaan dan gij — ik heb den misdadiger ontdekt.“

HOOFDSTUK XXIV.

De bankbiljetten.

De beide mannen zwegen. Inspecteur Hextall stond met den rug tegen den lessenaar en de handen in de zakken neer te kijken op den heer Lewis Kohn, die aan de tafel gezeten was. Op zijn gelaat lag het glimlachje van iemand, die niet alleen zeer met zichzelf is ingenomen, doch zich ook bewust is van een triomf over iemand, dien hij als een mogelijken mededinger beschouwt.

Kohn scheen niet te merken, dat er iets was in de houding van den ander, dat zijn aandacht vroeg. Zijn eigen gelaat geleek een masker zonder eenige uitdrukking en zijn stem was al even toonloos.

„Zijt gij daar zeker van?“

Hextall legde zijn eene hand op den klop van den lessenaar.

„Het bevel tot inhechtenisneming ligt hier in — zoo zeker ben ik van mijn zaak.“

„Er is al dikwijls een dergelijk bevel tot inhechtenisneming uitgevaardigd voor personen, die naderhand onschuldig bleken te zijn.“

De inspecteur begon steeds vroolijker te glimlachen, alsof de ander nu toch al te grappig deed.

„Zonder twijfel, wie zou dat ontkennen? Soms neemt men ook wel eens den verkeerde gevangen, om des te beter den echte te pakken te krijgen.“

„Zijt gij dit nu ook van plan te doen?“

„Dat zeg ik niet. Ik zeg, dat ik den misdadiger ontdekt heb.“

„Mag ik naar de namen vragen?“

„Binnen vier-en-twintig uur zal het waarschijnlijk niet langer een officieel geheim zijn.“ Er tikte iemand op de deur. „Wie is daar?“

Een lange, kaarsrechte man kwam de kamer binnen. „Zoo, Bradley, wat is er van je dienst?“

Inspecteur Bradley deed, wat we hem al eens meer hebben zien doen, hij bracht de hand achter in den nek.

„De zaak is deze, Hextall: wat betreft die Piccadilly-geschiedenis ben ik zoewat op het doode punt gekomen.“

„Zoo Bradley, wel, wel! Dat lijkt ongehoorlijk voor een man van jou waarnemingsvermogen.“

Hextall grinnikte; hij scheen grappig en vroolijk van aard te zijn. Zijn collega deed zijn best hem de volle laag terug te geven.

„Jij hebt dat waarnemingsvermogen toch ook Hextall? En toch schijn jij ook al niet veel verder te zijn gekomen met die automobielgeschiedenis. Ik heb zoo juist een paar zeer scherpe opmerkingen in een der avondbladen gelezen, de man, die ze schreef, zou wel eens graag willen weten, wat de politie eigenlijk uitvoert.“

Tweede Kamer (onder-voorzitter), prof. dr. D. van Embden, mr. dr. D. A. P. N. Koolen, lid der Tweede Kamer, mr. V. H. Rutgers, lid der Tweede Kamer, mevrouw W. Asser-Thorbecke, secretaris van den Ned. Bond voor Vrouwenkiesrecht, penningmeesteres en jhr. dr. B. de Jong van Beek en Donk, lid van het hoofdbestuur van „Vrede door Recht“, secretaris. Vele mannen en vrouwen van invloed (speciaal voor Indische belangstellenden noem ik de leden der Tweede Kamer mr. Ch. van Deventer en H. van Kol) traden terstond toe als leden van den Raad. Zijn program, waarover nader, werd vastgesteld den 19en November 1914, en een oproep aan de mannen en vrouwen van Nederland uitgezonden in Februari 1915. Thans hebben zich aangesloten 724 vereenigingen voor verschillende sociale, volksnuttige, economische en andere doeleinden in Nederland, benevens 14385 individuele leden, waaronder ook eenige Indische.

Na bekendmaking zijner oprichting in het buitenland, heeft de Raad van talrijke vereenigingen en personen in nagenoeg alle landen van Europa en ook daarbuiten verklaringen van instemming en medewerking ontvangen, terwijl verschillende invloedrijke toetreders in het buitenland weer manifesten tot deelneming aan hunne landgenooten hebben gezonden.

Deze snelle en warme bijval uit binnen- en buitenland van mannen en vrouwen uit alle — vooral ernstig denkende — maatschappelijke standen, welke bijval toch wel niet kan zijn gegeven aan een onbenullig pogen, brengt mij van zelf tot de vraag: wat beoogt en hoopt de Nederlandsche Anti-Oorlog-Raad, m.a.w. wat is zijn program?

Als waarschuwing tegen wanbegrip hiertrent moet ik even aanstippen, dat de Haagsche zoogenaamde „hoefijzer-correspondent“ van het *Amsterdamsch Handelsblad* eenige weken geleden eens in den Haag gehouden voordracht over het onderwerp besprak, of liever persifleerde, in

De inspecteur schudde het hoofd, alsof de nader sekerste.

„Nee maar, dat is nu niet eerlijk, dat is nu heusch niet eerlijk. Hoer maar eens, wat Kohn al niet uitgevoerd heeft; wanneer het publiek hoort, wat Kohn gedaan heeft, dan zal er geen plaats genoeg op straat zijn als Kohn voorbijgaat. Wat is er aan de hand, Bradley, waar zit de moeilijkheid? Kan ik u misschien helpen? Kohn en ik hebben een zeer interessant punt in onze conversatie bereikt.“

Inspecteur Bradley ging op een stoel zitten met zijn lange beenen voor zich uit. In die houding gaf hij niet den indruk van een buitengewoon intelligent beambtetype.

„Ik zou er wel wat voor over hebben, om te weten, waar Thomas Pepper is.“

„En wie is Thomas Pepper, als ik vragen mag?“

„Dat is die vent, die in Piccadilly Circus naar de andere wereld geholpen werd, en met wiens zaak ik belast werd. Hij droeg Thomas Pepper's kleeren, en had zijn zakken vol met Thomas Pepper's papieren.“

„Waaruit ik zou meenen te moeten opmaken, dat die mijnheer meer van Thomas Pepper afwist dan goed voor zijn gezondheid was.“

„Daar kan ik nu juist niet achter komen. Er is hier een vrouw voor die zaak geweest en toen we haar de foto lieten zien, die we van hem hebben, zeide zij, dat hij haar man was en dat schijnt ook werkelijk zoo te zijn. Zij heet juffrouw Gardner...“

Inspecteur Hextall draaide rond op zijn hielen en vroeg:

„Gardner — zij heet juffrouw Gardner, haar man heette John Gardner?“

Hextall richtte een vraag tot den heer Kohn.

„Stond die naam niet op dat stukje papier in die ledere beurs?“ Kohn knikte. Hextall wendde zich weer tot Bradley.

„Heeft ze wel eens in York Place, Chelsea gewoond?“

„Weet ik niet, maar het zou best kunnen; zij schijnt zoowat overal gewoond te hebben. Wat mij hier voert, is de toevallige omstandigheid, dat zij met jou man iets te maken schijnt te hebben.“

Inspecteur Hextall staarde. „Mijn man? Wat bedoel je daarmee?“

„Mijnheer Andrew Tozer, die mijnheer, die, of liever gezegd, wiens overblijfselen op de bank van die auto gevonden werden en over wiens tragisch einde gij het publiek niet de inlichting geeft, waarop het meent recht te hebben.“

Inspecteur Bradley wilde op zijn beurt geestig zijn, doch zijn collega deed net alsof hij het niet hoorde. Deze werd plotseling ernstig en zelfs eenigszins nijdig.

„Wat heeft jou juffrouw Gardner met mijn Andrew Tozer te maken?“

Bradley deed beleedigd.

„Ik weet niet, of mijn juffrouw Gardner, zooals gij haar noemt, iets te maken heeft met uw Andrew Tozer, tenminste niet in de betekenis, die ik daaraan hecht. Zij is een tijd lang huishoudster in zijn kantoor in de City geweest.“

Inspecteur Hextall scheen plotseling in groote opwinding te geraken.

„Bradley, het zou me niet verwonderen, of je hebt me juist geholpen aan wat ik

werd te bereiken doel. De hoogere klassen, ook de regeeringen, militairen, volksvertegenwoordigers, hangen door talrijke schakels samen met de lagere, voor zoover zij zelfs niet door geboorte daartoe behooren en het laat zich dus gevoelen, dat, hoe grooter de massa is, in welken stand ook, die zegt: „wij willen geen oorlog meer“, dit inzicht zoodanig ook de hoogste regeeringspersonen kan doordringen, dat het zelfs voor het machtigste staatshoofd onmogelijk zal worden, oorlog te verklaren of te doen uitbreken. Dat het die richting kan uitgaan, blijkt uit het feit, dat van de binnen- en buitenlandsche aangeslotenen reeds thans velen zijn volksvertegenwoordigers, leden van hoogen adel, wetenschap, justitie, leger, oud-regeeringspersonen, die zeker nog weer eens deel zullen krijgen in de bestuursmacht, en meer of min invloedrijke personen.

Voor de internationale samenwerking in het opwekken van den anti-oorlogsgeset bij de groote massa, hebben zich, onder leiding van het „Bureau International de la Paix“ te Bern in de meeste landen commissiën gevormd. Zoo is het denkbaar, dat zich langzamerhand in de geheele beschaaftde wereld een doorslag-gevende meerderheid vormt, die zelfs minder gunstig gestemde regeeringen zou verhinderen oorlog te voeren.

Dezen massa-wil in het leven te roepen is het doel der tegenwoordige anti-oorlogsbeweging. Bestaat die eenmaal, dan is alles gezegd. Het heeft weinig nut, mede te deelen, wat de Anti-Oorlog-Raad het meest doelmatig acht, op dien algemeenen wil dan op te bouwen, tot verzekering van vrede in de toekomst. Het is alles op vroegere congressen reeds besproken: samenwerking der staten (bijv. geen verbonden meer, zooals het bekende drievoudige tegenover de „entente cordiale“ beperking der bewapening, zeggenschap der volksvertegenwoordigingen over oorlogsverklaringen en vredesverdragen, geen gebieds-annexatiën tegen den wil van bevolkingen, opheffing van ongelijke behandeling der natien in

bedrag opgelicht. B. heeft daartoe herhaaldelijk handteekeningen moeten namaken. De eerste fraude dagteekent van voor vijf jaar, sinds dien tijd heeft een verzekerde — voor de maatschappij reeds overleden — telkens op valsche kwitanties premie betaald. Ook heeft B. op sommige polissen, welke hij machtig wist te worden om er kwansuis aanteekeningen op te doen aanbrengen, geld geleend bij de maatschappij.

Later werd nog gemeld: Reeds 10 jaar is B. bezig met het vervalschen van allerlei acten en polissen. Hij heeft zich in dien tijd verrijkt met de uitbetaling der gelden, waarvoor ruim 80 personen verzekerd waren, die hij achtereen volgens opgefalscht als zijn overleden. Alle overgelegde overlijdensacten en geneeskundige verklaringen blijken valsche te zijn — in zijn bezit werd zelfs een nagemaakt gemeentestempel gevonden, alsmede gedrukte formulieren van overlijden, welke slechts ten raadhuise werden afgegeven.

De zaak kwam aan het licht, doordat een verzekerde bij de Mij., reeds lang als overleden geboekt, zich om inlichtingen tot haar richtte. Op vervalschte kwitanties werden nog steeds van de als overleden opgegeven personen de z.g. verschuldigde premies geind. Op handige wijze werden den verzekerden polissen in handen gespeeld, waarvoor een vervalscht stuk in de plaats werd gegeven, waarop door hem voorschotten werden genoten, die nimmer in handen der verzekerden kwamen. Het namaken der stukken is zoo correct, dat zelfs in geen enkel geval eenig vermoeden ooit ontstond — een in alle opzichten aan de eischen voldoende notariële acte van erfpacht, zelfs behoorlijk geregistreerd, werd overgelegd.

Deze verzekeringsagent ging met groote sluwheid te werk, hij koos zijn slachtoffers onder alle standen in Enschede en Lonneker. Daar echter de bedragen der verzekerden niet over hooge posten liepen, is de schade niet zoo belangrijk.

„Wanneer kan ik haar spreken? En wat heeft zij met die Piccadillyzaak te maken?“

„Alleen, dat zij de vrouw van den vermoorde is; dat schijnt het eenige te zijn, waarin zij er mee gemoed is, tenminste voor zoover ik heb kunnen nagaan.“

Inspecteur Hextall ging aan de schrijftafel zitten, nam een pen op en trok eenige vellen papier naar zich toe, alsof hij aantekeningen wilde gaan maken.

„Vertel me er nu eens alles van. Wanneer ik eenmaal weet, waar het om gaat zou het mij niet verwonderen, of we kunnen elkaar helpen. Hoe ver ben je met het geval?“

Bradley was een weinig nadenkend geworden, alsof hij er niet zoo heel zeker van was, of hij wel gesteld was op die plotselinge vlag van belangstelling in zijn collega.

„Die man werd in Piccadilly Circus geëd, kreeg een mes in zijn rug. Alles op hem behoorde aan Thomas Pepper. Ik nam dus aan, dat hij Thomas Pepper was, maar dat was niet zoo. Ik kon er niet achter komen, wie hij wel was en vernam ook niets anders aangaande den man, tot hier een paar dagen geleden een vrouw kwam, die zeide, dat zij juffrouw Gardner was en dat zij haar man kwijt was. Na een poosje naar haar geluisterd te hebben, liet ik haar de fotografie van den doode zien, dien zij dadelijk herkende. De man was haar echtgenoot, daar twijfelde zij geen oogenblik aan. Daarop vertelde ze me haar geschiedenis.“

(Wordt vervolgd.)

Jeronimo de Vries. †

29 April 's avonds is te Haarlem Jeronimo de Vries overleden. Die dood zal velen in den lande ontroeren. Hij was een der voortreffelijkste moderne predikanten van een vroeger tijdvak, — een grootmeester, hoewel dan niet een redenaar die de scharen trok. Zijn preeken, waarvan er vele in druk zijn verschenen, zullen echter lang gelezen worden. In schoon Hollandsch en gekultiseerd vorm spreekt zich daarin een voorname geest uit, in treffende gedachten, met dikwijls verrassend fijne trekjes, getuigende van menschenkennis en een vroom, evangelisch gemoed. Maar had hij ook niet de gave van het woord, die als welsprekendheid gangbaar is, hij had in zijn voordracht toch den eenvoud, den nadruk, den ernst, die met den inhoud zoo goed overeenkwamen en die ook naar hem te luisteren tot een genot maakten. Jeronimo de Vries behoort tot de uitnemende mannen van de moderne richting. Hij was geen strijder, hield zich op den achtergrond, maar zijn naam zal die van meer bekenden overleven.

Da. Jo. de Vries Gzn., is 76 jaar geworden. Hij werd den 17en Juni 1838 te Amsterdam, geboren. Na in 1861 proponent bij de Doopsgezinden te zijn geworden, werd hij den 1en Juli 1862 predikant te Noordveld van Graft. In 1865 werd Krommenie zijn standplaats, in 1870 Wormerveer en in 1872 Haarlem. Daar bleef hij aan de Doopsgezinde gemeente verbonden, tot hij in Juli 1901 zijn emeritaat nam.

Hij is lange jaren redacteur van *Eigen Haard* geweest.

Moord te Medemblik.

Te Medemblik kwam men Zondag, 25 April omstreeks 3 uur tot de ontdekking, dat de gordijnen in de woning van den heer K. S. nog steeds omlaag hingen. Na herhaalde malen gebeld te hebben, besloot men tenslotte de woning binnen te gaan, waarbij bleek, dat de voordeur niet gesloten was. In de woonkamer gekomen, vond men in een hoek achter de kachel het lijk van den ongeveer 65-jarigen heer S., overdekt met een jas. Vlak bij het lijk waren duidelijk bloedsporen te vinden.

Omtrent de drijftreer van den moord verkeert men in het onzekere. Wel is over het algemeen bekend, dat de vermoorde eenig geld in huis had, doch op de tafel in de woonkamer moet een portefeuille gevonden zijn, waarin zich eenige bankbiljetten bevonden. Wellicht is de moordenaar in haast gevlucht en heeft hij de portefeuille laten liggen. Het bed van den vermoorde bleek onbeslagen te zijn, zoodat vermoedelijk reeds Zaterdagavond het misdrijf heeft plaats gehad. De vermoorde was een kleine manufacturier, die hoofdzakelijk handel dreef met kleine boeren.

In zake desen moord heeft aldaar een instructie plaats gevonden. Drie personen A. F., P. v. d. L. en S., zijn verhoord en in voorloopige bewaring gehouden. Bij deze personen werd tevens huiszoeking gedaan.

Ernstig ongeluk.

Voor de zooveelste maal is de Kattenburgerbrug te Amsterdam het toneel geweest van een ernstig ongeluk.

Maandag 26 April om 9 uur, toen er veel voorbijgangers op de brug passeerden, klonk plotseling een harde knal die de brug deed schudden en dreunen. Een blauwe vlam steeg op van de plek, waar eens

der infanterie L. F. Duymaer van Twist, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

— Bij K. B. zijn met ingang van 1 Mei 1915 benoemd bij het reserve-personeel der landmacht, bij het wapen der artillerie, bij het 2e reg. vesting-art. tot reserve-tweede luitenant de vaandrigs G. B. Hospers en A. C. Josephus Jitta, beiden van het 2e reg. vesting-artillerie.

— Bij K. K. is met ingang van 1 Mei 1915, onder toekenning van pensioen, een eervol ontslag uit den militairen dienst verleend:

a. aan den kolonel H. M. A. Vigélius, plaatselijk commandant te 's-Gravenhage, en aan den luit.-kol. J. Krusinga, provinciale adjunct in Zuid-Holland, op hunne aanvraag, ter zake van langdurigen dienst;

b. aan den majoor-magazijnmeester der artillerie J. Van Gruting en aan den kapitein J. C. Schoonhoven, commandant van de verbandplaats compagnie der IVe divisie, ter zake van lichaamsgebreken.

Familie-berichten.

Gehuwd:

Baudoin, J. C. en L. A. J. Schumacher. Den Haag. Coers, G. T. en A. Thors, Amsterdam. Paardekooper Overman, mr. W. M. en C. M. Reilingh, Middelburg.

Roon, J. v. en B. Verfaillie, Den Helder. Schmidt, F. en H. F. v. Weely, Amsterdam. Veen, C. W. F. en A. Richter, Charlottenburg.

Bevallen:

Biezeno-Krage, l. v. l. D., Delft. Borgerhoff Mulder-Vrede, D., Schoonhoven. Bruggen, v. Hofman, D., Soestdijk. Bijl, J. C. J.-Hartman, Z., Rotterdam. Fortuyn Harreman, M.-Wulff, Z., Rotterdam. Geelhuysen-v. Zetten, Z., Wageningen. Geerkens, W. J.-Pasman, Z., Rotterdam. Goudvis-v. Blankensteyn, D., Amsterdam. Hoog-Rijnders, Z., Amsterdam. Katan, S.-Neuhaus, D., Rotterdam. Klein v. Willigen-Sels, D., Rotterdam. Levenkamp-Planten, l. v. l. Z., Haarlem. Liege, de, D.

Lombaers, J.-Bomans, Z., 's-Gravenhage. Meihuizen-Mulder, D., Veendam. Muller-Wolff, D., Meppel. Wall v. Praag, v.-Boedinghaus, D., Amsterdam. Zonneville-Blokzeijl, Z., Dokkum.

Overleden:

Blokzeijl Sr., A., 69 j., Rotterdam. Breddehoff de Vicq v. Oosthuizen, mr. F. v., 65 j., Purmerend. Bruijn, wed. J. W. L. M.-v. Oordt, 63 j., Doetinchem. Buitenhuus, Z., 59 j., Apeldoorn. Ebbenhorst Tengbergen, J. T. H. C. v., 54 j., Utrecht.

Griendt, wedr. B. v. d., 81 j., Rotterdam. Haring, H. K., 70 j., 's-Gravenhage. Hollander, J., Londen. Kerkhoven, J., 66 j., Werkendam. Klinkert, A. C., 60 j., Zwolle. Kolff, M.-Kochen, New-York. Loo, S. A., 15 j., Amsterdam. Meesman, wed. J. E.-Verwey, 71 j., Amsterdam. Nooitgedacht, W., 81 j., Hoorn. Parqui, C. J., 49 j., Rotterdam. Raalte, G. W. F. v., 68 's-Gravenhage. Ruempol, H. C. A., 77 j., 's-Gravenhage. Ruys Thzn., wed.-G. Berends, 81 j., Dedemsvaart. Rijn, wed. J. M. v.-Salomons, 80 j., Amsterdam. Sagt, P. H., 65 j., Waspik.

Schleicher, C. P. 50 j., Rotterdam. Schnebeck-A. M. Harmeyer, 53 j., Scheveningen. Schoenmaker, K., 54 j., Beemster. Scholten, H., 50 j., Haarlem. Spencer, wed. F. E. L.-Budd, 41 j., Delft. Steeg, W. v. d.-Burggraaf, Rotterdam. Vilbach, N., 83 j., Amsterdam. Wageningen, wed. v.-G. A. Meijer, 92 j., Dordrecht.

Wennips, wed.-J. Dumortier, 70 j., Zutphen. Weinstein Pfister, mr. J. J. de, 81 j., Waalre.

worden van voorstanders van het plan, hier particuliere scholen (Holl.-Inlandsche) te stichten, waarop de statuten, door een comité ontworpen, behandeld zullen worden. Daarin is als beginsel aangenomen, dat de leerlingen den Islamitischen godsdiensten moeten bijlijden. Zulks is gedaan op uitdrukkelijk verlangen der inlandse leden, die de uitsluiting van Christelijke inlanders en van Chinezen voor een goeden gang van zaken wenschelijk achtten.

In hoeverre het Hollandsche element met deze zienswijze accoord zal gaan, zal nader moeten blijken. Daar het aantal Christen-Inlanders hier gering is en wegens hun geprononceerd karakter toch wel geen gebruik zouden maken van de scholen, zal er vermoedelijk weinig tegenstand ondervonden worden. De heer Drijber heeft zich bereid verklaard gratis zijn rechtskundigen bijstand te verleenen.

Delische Brieven.

Medans psyché.

Men schrijft ons uit Medan: Het ontwikkelingsproces van een stad kan in vele opzichten vergeleken worden met dat van den mensch. En hoessnel dat proces in zijn werk gaat, deste duidelijker springt dat in het oog. Nu is Medan, gerekend naar haar uitgestrektheid en zielental, wel geen stad in de eigenlijke beteken's van het woord, maar te oordeelen naar haar financiële, commerciële en in zekeren zin ook „culturele“ beteekenis voor het land waarvan het 't middenpunt vormt, waar de draden tezamen komen naar de psyché van het zakenleven, dat sterke overeenkomst vertoont met den gang van zaken in heneuse Westersche steden, mag het terecht aanspraak maken op dien naam.

Medan dan is in enkele jaren tijds kolossaal hard vooruitgegaan, zowel naar lichaam als geest, om te blijven bij het vergelijkingsobjekt, waardoor het aspect van de stad geheel is veranderd. Zij heeft zich naar alle kanten uitgebreid, de bevolking, vooral de Europeesche, heeft zich snel vermeerderd, het vrachtverkeer is aansienlijk drukker geworden. Nieuwe verkeerstrao's zijn noodzakelijk gebleken en getrokken en elken dag wordt nog naar weer nieuwe en betere gezocht, getracht wordt het verkeer buiten de stad om af te leiden. Nieuwe groote gebouwen zijn de laatste jaren verrezen; verscheidene andere zijn in aanbouw; oude gaan tegen den grond. De Kesawan, de hoofdverkeersader, met huis aan huis Chineesche, Maleische en Bombay toko's, begint op verscheidene plaatsen afwisseling te vertoonen door er tusschen gekropen Europeesche winkels, als de voorboden van een naar Europeesch model ingerichte winkelstraat. Naast de Hollandsche en Duitsche, hebben zich meerdere Chineseesche bankzaken gevestigd. Straks verrijst misschien een Japansche handelsvereniging, die in voorbereiding is. De communicatie met het achterland wordt drukker; Batakkers van Toba en van de Karohoogvlakte, Gajoeërs en Alassers komen hoe langer hoe meer naar Medan afzakken om handel te drijven. Het passerwezen heeft uitbreiding ondergaan.

Medan groeit en verandert snel. Zoo snel, dat ze haast uit haar grenzen berst, dat haar publieke instellingen haar in sommige gevallen niet meer kunnen bijhouden, in andere gevallen in haar ontplooiing belemmeren.

Hier zijn enkele bewijzen. Medans grond is verdeeld tusschen de

dansche Klesvereniging en in de katholieke gemeente en plannen tot oprichting van een derde, op zichzelf staande. En deser dagen is na een lezing over „Dante“, een litteraire club gesticht met niet minder dan dertig leden.

Geestelijke stroomen zijn bezig te werken, die zonder twijfel er toe zullen bijdragen, het overigens voor vele dorre en neerdrukkende tropenbestaan te verheffen tot een heeger peil, die aan vele nieuwkomers althans eenig hoftvast zullen geven in hun dagelijkse strijd tegen tropenverwildering en ontaarding, die op den duur aan het bezook van Medan door assistenten op hari's besaar een essentieel doel zullen kunnen geven. Dit is in onze koloniale samenleving een gunstig verschijnsel en in het bijzonder voor Medan, dat nog steeds staat aangeschreven als het centrum van een ruw levende Europeesche plantage-bevolking, en op den duur den „cultureelen“ invloed zal moeten uitoefenen, waarvan in den aanvang van dezen brief sprake was. Dit verschijnsel staat in het nauwste verband met het feit, dat onze kolonie niet meer geldt als het toevluchtsoord voor hen, die in de Europeesche samenleving niet meer „deugen“.

Ook nog in ander opzicht krijgt Medan een ander cachet. Deil is altijd geweest het land, waar de meeste en rijkst vertegenwoordigde nationaliteiten werden aangeetroffen. Dit feit spiegelde zich sedert lang af in de nationale clubs, de Schweizer Verein, de Deutscher Verein, de British Society, die hierterkuste bestaan en in het cosmopolitisch karakter van bv. het hotel-leven en het taalgebruik. Dit cosmopolitisme heeft de laatste jaren ook nog in andere richting doorgewerkt, nl. op het gebied van de sport, die zich niet alleen in de diepte, maar ook in de breedte heeft ontwikkeld. Voetbal, cricket, hockey en tennis hadden reeds lang hun plaats veroverd. De beoefening daarvan, in het bijzonder van het voetbal, dat sedert eenigen tijd gewestelijk georganiseerd is, in bijna alle afdelingen van Sumatra's Oostkust zijn beoefenaars vindt en te Medan de laatste maanden in minstens 3 wedstrijden in de twee weken culmineerde, — de beoefening daarvan is de laatste jaren op groote schaal toegenomen. Maar we hebben, als gevolg van de vermeerdering der vreemde Europeesche bevolking, daarbij gekregen het door de Britten beoefende rugbyspel, het door Amerikanen en Japanners beoefende baseballspel. Voorloopig vinden wedstrijden nog maar sporadisch plaats, maar niet onwaarschijnlijk zullen ook deze naar de Oostkust meegebrachte spelen, evenals het voetbal, cricket, tennis e. d. mettertijd hun vaste plaats in het openbare leven gaan innemen.

Zooals uit bovenstaande korte aantekeningen kan blijken, maakt Medan, als een gezonde, krachtige stad, een snel en voor de tropen merkwaardig groeiproces door, zowel naar het uiterlijke als naar het innerlijke.

— Ja, in de gevangenis. Gezien eigenlijk niet, maar we zaten allebei.
— Hebt ge daar Söffing dan niet gekend?
— Ja, we zaten samen in een blok.
— Heb je wel eens briefjes voor Brinkman overgebracht?
— Ja, indirect. Ik kreeg van een zekeren Loen, die er ook preventief zat, een briefje 't welk ik aan Söffing moest geven.
— 'k Wist niet, dat het briefje van Brinkman afkomstig was, dat hoorde ik later pas.
— En de mensch is nieuwsgierig meneer Hardy. Hebt u nu niet eens in 't briefje gekeken? — Neen.
— Kom, kom, u kunt 't gerust hier zeggen.
— 'k Heb hier den sed op de bijbel aangelegd, meneer de president en zweer nogmaals, dat 't de waarheid is.
— Heeft Söffing op dit briefje geantwoord?
— Ja, 't ging weer denzelfden weg, via Loen.
— Kreeg je later nog wel eens een briefje?
— Ja, den volgenden dag. Loen zeide me toen, dat Brinkman afzender was en dat Söffing met de briefjes heel voorzichtig moest zijn.
— 's Middags om een uur zag hij, dat Söffing iets over den gevangenis muur gooide. Weder een dag daarna kwam Loen weer met een briefje. Hij zeide me toen, dat Söffing in de cel was gezet en dat Brinkman zou worden overgebracht naar Glodok.
— Loen zou dus 't briefje maar houden of anders verbranden.
— Zij er nadien geen briefjes meer gewisseld?
— Neen.
— Welnu meneer Hardy, 't is ons hier te doen licht te brengen in deze zaak, vertelt u nu eens naar waarheid, wat u meer weet van Brinkman's doen en laten.
— Geen steek, meneer de president.
— Weet u dat wel heel zeker, 't is kort en bondig gezegd.
— 'k Weet niets bijzonders van hem.
— Weet je ook absoluut niets van Brinkman's particuliere leven?
— Neen, alleen is 't me bekend, dat hij een vrouwengek was.
— Heeft hij u nooit over de zaak Flentje de Feniks gesproken?
— Hij zeide wel, dat hij geheel onschuldig was en dat de politie een slechte rol had gespeeld.
— Toonde Brinkman zich boos over de zaak Flentje de Feniks en zeide hij in verband daarmee niet, dat hij eenige menschen om zeep wilde helpen?
— Neen, nooit.
— Heeft hij zich nooit uitgelaten over de heeren van 't gerecht?
— Tegenover mij nimmer.
— Was hij goed gezond?
— Zover ik weet wel.
— Klaagde hij nooit, dat hij veel last had van kouvatten?
— Neen.

— Ja, in de gevangenis. Gezien eigenlijk niet, maar we zaten allebei.
— Hebt ge daar Söffing dan niet gekend?
— Ja, we zaten samen in een blok.
— Heb je wel eens briefjes voor Brinkman overgebracht?
— Ja, indirect. Ik kreeg van een zekeren Loen, die er ook preventief zat, een briefje 't welk ik aan Söffing moest geven.
— 'k Wist niet, dat het briefje van Brinkman afkomstig was, dat hoorde ik later pas.
— En de mensch is nieuwsgierig meneer Hardy. Hebt u nu niet eens in 't briefje gekeken? — Neen.
— Kom, kom, u kunt 't gerust hier zeggen.
— 'k Heb hier den sed op de bijbel aangelegd, meneer de president en zweer nogmaals, dat 't de waarheid is.
— Heeft Söffing op dit briefje geantwoord?
— Ja, 't ging weer denzelfden weg, via Loen.
— Kreeg je later nog wel eens een briefje?
— Ja, den volgenden dag. Loen zeide me toen, dat Brinkman afzender was en dat Söffing met de briefjes heel voorzichtig moest zijn.
— 's Middags om een uur zag hij, dat Söffing iets over den gevangenis muur gooide. Weder een dag daarna kwam Loen weer met een briefje. Hij zeide me toen, dat Söffing in de cel was gezet en dat Brinkman zou worden overgebracht naar Glodok.
— Loen zou dus 't briefje maar houden of anders verbranden.
— Zij er nadien geen briefjes meer gewisseld?
— Neen.
— Welnu meneer Hardy, 't is ons hier te doen licht te brengen in deze zaak, vertelt u nu eens naar waarheid, wat u meer weet van Brinkman's doen en laten.
— Geen steek, meneer de president.
— Weet u dat wel heel zeker, 't is kort en bondig gezegd.
— 'k Weet niets bijzonders van hem.
— Weet je ook absoluut niets van Brinkman's particuliere leven?
— Neen, alleen is 't me bekend, dat hij een vrouwengek was.
— Heeft hij u nooit over de zaak Flentje de Feniks gesproken?
— Hij zeide wel, dat hij geheel onschuldig was en dat de politie een slechte rol had gespeeld.
— Toonde Brinkman zich boos over de zaak Flentje de Feniks en zeide hij in verband daarmee niet, dat hij eenige menschen om zeep wilde helpen?
— Neen, nooit.
— Heeft hij zich nooit uitgelaten over de heeren van 't gerecht?
— Tegenover mij nimmer.
— Was hij goed gezond?
— Zover ik weet wel.
— Klaagde hij nooit, dat hij veel last had van kouvatten?
— Neen.

STADSNIEUWS.

SEMARANG, 1 JUNI.
TRAM CONTRA DOGCAR. Voor het magazijn van Fuchs op Bedjong, kwam hedenmorgen een dogcar en de tram met elkander in botsing. De dogcar koetsier liep er eenige

— Teek
— Nu da
— Heb
moeten p
— Neen.
— Ger
— W
— Nsen.

Bamboehaartjes.

— Waren er bamboehaartjes in huis.
— Ja, die meest ik op last van Brinkman zoeken.

— En waarvoor dienden die?
— Dat weet ik niet.
— Kom dat is onaannemenlijk Alex!

— Gst. persisteert!
— En zoo vraagt de pres. verder, heeft Brinkman nog iets gezegd van die bamboehaartjes?

— Ja, ze waren te oud. Hij is toen zelf nieuwe gaan zoeken.

— Weet je ook of beklagden wel eens hebben getracht iemand te vergiftigen?
— Neen.

— Ben je er wel eens bij geweest, dat ze iemand iets te drinken gaven?
— Ja, een zekeren Abdoel Hatab, sado-koetsier.

— Beklaagden worden wederom verwijderd. De pres. zegt dan: vooruit Alex nu ben je geheel vrij, een man van de politie mag niet bang zijn, vertel precies de waarheid hoor!

— Ik zal niet liegen meneer, antwoordt de jongen schuchter.

— Dan volgt het verhaal van de poging tot vergiftiging.

— Ge t. ontkent pertinent er bij geweest te zijn toen de aerblanda voor Abdoel Hatab werd ingeschonken: De drank zag er troebel uit.

— Abdoel Hatab en ik kroegen ieder een glas.
— Zag ook de drank in jouw glas troebel?
— Een klein beetje, maar niet zoo erg als dat voor Abdoel Hatab.

— Zeide Söffing je dan precies welk glas je naar Abdoel Hatab moest brengen?
— Ja, het meest troebele.

— Over het drinken der aer-blanda doet get. hetzelfde verhaal als Abdoel Hatab.

— Ge t. heeft daarna een glas limonade gebrach aan de vrouw van Abdoel Hatab. Toen was Abdoel Hatab thuis en voelde zich reeds beroerd. Hij had pijn in zijn buik.

— Heb jij Abdoel Hatab gehaald om te vragen bij Söffing te komen ten einde aerblanda te drinken? — Neen.

— Dat hebben Söffing en Abdoel Hatab zelf verklaard. Vertel nu de waarheid, je moet niet bang zijn.

— Abdoel Hatab zeide gaarne iets te willen drinken als de drank vóór hem werd ingeschonken.

— Is dat juist? — Ja.
— En is dat gebeurd? — Neen, Söffing is met 't glas naar binnen gegaan en heeft 't daar gevuld.

— Daar was jij ook bij, nietwaar? — Neen.
— Dat heeft Söffing toch gezegd!
— 't Is niet waar. Söffing heeft 't ingeschonken.

— „Pijn“

— Telkens zijn Alex zijne verklaringen in strijd met die van andere getuigen.

— Wel blijkt uit alles, dat Alex een willig werktuig was in beklagde's handen en deed wat zij wilden.

— Ook hij heeft van den lekkeren drank gedronken en als de president vraagt, of het lekker was, zegt get. „Pijn“.

— Waar had je pijn?
— Aan mijn mond en later in m'n buik. Het kind voelt zich niets op z'a gemak

— Ja, in de gevangenis. Gezien eigenlijk niet, maar we zaten allebei.
— Hebt ge daar Söffing dan niet gekend?
— Ja, we zaten samen in een blok.
— Heb je wel eens briefjes voor Brinkman overgebracht?
— Ja, indirect. Ik kreeg van een zekeren Loen, die er ook preventief zat, een briefje 't welk ik aan Söffing moest geven.
— 'k Wist niet, dat het briefje van Brinkman afkomstig was, dat hoorde ik later pas.
— En de mensch is nieuwsgierig meneer Hardy. Hebt u nu niet eens in 't briefje gekeken? — Neen.
— Kom, kom, u kunt 't gerust hier zeggen.
— 'k Heb hier den sed op de bijbel aangelegd, meneer de president en zweer nogmaals, dat 't de waarheid is.
— Heeft Söffing op dit briefje geantwoord?
— Ja, 't ging weer denzelfden weg, via Loen.
— Kreeg je later nog wel eens een briefje?
— Ja, den volgenden dag. Loen zeide me toen, dat Brinkman afzender was en dat Söffing met de briefjes heel voorzichtig moest zijn.
— 's Middags om een uur zag hij, dat Söffing iets over den gevangenis muur gooide. Weder een dag daarna kwam Loen weer met een briefje. Hij zeide me toen, dat Söffing in de cel was gezet en dat Brinkman zou worden overgebracht naar Glodok.
— Loen zou dus 't briefje maar houden of anders verbranden.
— Zij er nadien geen briefjes meer gewisseld?
— Neen.
— Welnu meneer Hardy, 't is ons hier te doen licht te brengen in deze zaak, vertelt u nu eens naar waarheid, wat u meer weet van Brinkman's doen en laten.
— Geen steek, meneer de president.
— Weet u dat wel heel zeker, 't is kort en bondig gezegd.
— 'k Weet niets bijzonders van hem.
— Weet je ook absoluut niets van Brinkman's particuliere leven?
— Neen, alleen is 't me bekend, dat hij een vrouwengek was.
— Heeft hij u nooit over de zaak Flentje de Feniks gesproken?
— Hij zeide wel, dat hij geheel onschuldig was en dat de politie een slechte rol had gespeeld.
— Toonde Brinkman zich boos over de zaak Flentje de Feniks en zeide hij in verband daarmee niet, dat hij eenige menschen om zeep wilde helpen?
— Neen, nooit.
— Heeft hij zich nooit uitgelaten over de heeren van 't gerecht?
— Tegenover mij nimmer.
— Was hij goed gezond?
— Zover ik weet wel.
— Klaagde hij nooit, dat hij veel last had van kouvatten?
— Neen.

Bamboehaartjes.

— Waren er bamboehaartjes in huis.
— Ja, die meest ik op last van Brinkman zoeken.

— En waarvoor dienden die?
— Dat weet ik niet.
— Kom dat is onaannemenlijk Alex!

— Gst. persisteert!
— En zoo vraagt de pres. verder, heeft Brinkman nog iets gezegd van die bamboehaartjes?

— Ja, ze waren te oud. Hij is toen zelf nieuwe gaan zoeken.

— Weet je ook of beklagden wel eens hebben getracht iemand te vergiftigen?
— Neen.

— Ben je er wel eens bij geweest, dat ze iemand iets te drinken gaven?
— Ja, een zekeren Abdoel Hatab, sado-koetsier.

— Beklaagden worden wederom verwijderd. De pres. zegt dan: vooruit Alex nu ben je geheel vrij, een man van de politie mag niet bang zijn, vertel precies de waarheid hoor!

— Ik zal niet liegen meneer, antwoordt de jongen schuchter.

— Dan volgt het verhaal van de poging tot vergiftiging.

— Ge t. ontkent pertinent er bij geweest te zijn toen de aerblanda voor Abdoel Hatab werd ingeschonken: De drank zag er troebel uit.

— Abdoel Hatab en ik kroegen ieder een glas.
— Zag ook de drank in jouw glas troebel?
— Een klein beetje, maar niet zoo erg als dat voor Abdoel Hatab.

— Zeide Söffing je dan precies welk glas je naar Abdoel Hatab moest brengen?
— Ja, het meest troebele.

— Over het drinken der aer-blanda doet get. hetzelfde verhaal als Abdoel Hatab.

— Ge t. heeft daarna een glas limonade gebrach aan de vrouw van Abdoel Hatab. Toen was Abdoel Hatab thuis en voelde zich reeds beroerd. Hij had pijn in zijn buik.

— Heb jij Abdoel Hatab gehaald om te vragen bij Söffing te komen ten einde aerblanda te drinken? — Neen.

— Dat hebben Söffing en Abdoel Hatab zelf verklaard. Vertel nu de waarheid, je moet niet bang zijn.

— Abdoel Hatab zeide gaarne iets te willen drinken als de drank vóór hem werd ingeschonken.

— Is dat juist? — Ja.
— En is dat gebeurd? — Neen, Söffing is met 't glas naar binnen gegaan en heeft 't daar gevuld.

— Daar was jij ook bij, nietwaar? — Neen.
— Dat heeft Söffing toch gezegd!
— 't Is niet waar. Söffing heeft 't ingeschonken.

— „Pijn“

— Telkens zijn Alex zijne verklaringen in strijd met die van andere getuigen.

— Wel blijkt uit alles, dat Alex een willig werktuig was in beklagde's handen en deed wat zij wilden.

— Ook hij heeft van den lekkeren drank gedronken en als de president vraagt, of het lekker was, zegt get. „Pijn“.

— Waar had je pijn?
— Aan mijn mond en later in m'n buik. Het kind voelt zich niets op z'a gemak

Maandag 26 April om 9 uur, toen er veel voorbijgangers op de brug passeerden, klonk plotseling een harde knal die de brug deed schudden en dreunen. Een blauwe vlam steeg op van de plek, waar eens een drie-armige lantaarnpaal had gestaan.

De stukken gietijzer spatten in alle richtingen. Een zware brok trof een 7-jarig meisje, Blekkinghorst geheeten, woonende Conradstraat 20, dat met haar moeder over de brug wandelde tegen het achterhoofd. Een gedeelte van den schedel werd verbrijzeld. Toen een politieagent het arme wicht op zijn armen naar de apotheek droeg, blies 't den laatsten adem uit en kon de inmiddels gerequireerde auto-brancard slechts een lijkje naar het Onze Lieve Vrouwen-gasthuis overbrengen.

De moeder kreeg een zenuwtoeval. Deze was aan de hand gewond.

Naar de voorloopige lezing luidt, ontstond het ongeluk door een lek in een der gasbuizen, die de drie-armige lantaarns boven het ornament, van gas voorsien. De gietijzeren bemantering vulde zich met gas, dat tot explosie kwam.

Het hardsteenen onderstuk, dat reeds eenigen tijd gebarsten was, werd geheel uit elkaar geslagen en viel in 't water.

Er kwamen zelfs scherven op het Kadijkplein terecht.

Het ongeval veroorzaakte groote deelneming op de „Eilanden”.

Legerbenoemingen.

Bij K. B. zijn met afwijking voor zooveel noodig van de bestaande organisatiën met ingang van 1 Mei 1915:

- A. benoemd:
 10. bij den generalen staf, tot majoor, de kapitein P. Hulzer, van dien staf;
 20. bij het wapen der infanterie, tot luitenant-kolonel, commandant van het 8e regiment, de majoor C. Van 't Sant, van het 9e regiment, tot majoor de kapitein C. E. Nardten van het 10e regiment, A. L. P. Vogel, van het 13e regiment voorloopig tijdelijk belast met het bevel over het landwerdijst district Maastricht, H. A. G. La Fors, van het 10e regiment, J. Vothake van het 4e regiment, J. W. v. Hennag, van het 16e regiment, J. H. Albrecht, van het 11e regiment en R. B. A. N. De Quay, van den generalen staf, adjudant van den Minister van Oorlog.
 30. bij het wapen der artillerie bij den staf van het wapen tot magazijnmeester te Naarden de majoor P. T. Nepveu van het 4e regiment vesting-artillerie; bij het 2e regiment veld-artillerie, tot majoor de kapitein L. W. baron Van Boetzelaer, van het korps rijdende artillerie; bij het 4e regiment vesting-artillerie, tot majoor de kapitein P. C. Bomert, van den staf van het wapen, toegevoegd aan den inspecteur der vesting-artillerie;
 40. bij het wapen der genie bij den staf van het wapen tot luitenant-kolonel de majoor jonkheer J. v. Heemskerk v. Beest, C. C. Petri en J. L. H. v. Hoek, allen van dien staf, eerstgenoemde werkzaam bij het departement van oorlog; bij het regiment genietreepen, tot luitenant-kolonel, de majoor E. M. S. Visser, van het korps;
 5. bij het reserve-personeel der landmacht, bij het wapen der genie, bij het regiment genietreepen tot reserve-luitenant-kolonel de reserve-majoor A. W. Bos, van het korps;
 - B. overgeplaatst in zijn rang en eenderdom van rang:
 10. bij den plaatselijken staf en benoemd tot plaatselijk-commandant te 's-Gravenhage de luitenant-kolonel D. M. E. De Ridder, commandant van het 8e reg. infanterie;
 20. bij den provinciaal staf en benoemd tot provinciale adjudant in Zuid-Holland de luitenant-kolonel J. W. Verff, van het 2e reg. veld-artillerie;
 - C. verleend de titulaire rang van majoor aan den kapitein op non-aet. van het wapen

Steeg, W. v. d. Burggraaf, Rotterdam.
Vilbach, N., 83 j., Amsterdam.
Wageningen, wed. v. G. A. Meijer, 92 j., Dordrecht.
Wennis, wed. J. Dumortier, 70 j., Zutphen.
Weinstein Pfister, mr. J. J. de, 81 j., Waalre.
Zalme, wed. G. C. de Ruijter, 82 j., 's-Gravenhage.

Nederlandsch-Indië.

Uit de inlandsche wereld.

Men schrijft ons uit Soerabaja: Zaterdagavond had in het keurig versierde vergaderlokaal der S.I. een gezellige bijeenkomst plaats, waarbij afscheid werd genomen van R. Achmat. Een telegram van den resident van Madioen, Vrijdag ontvangen, maakte zijn onmiddellijk vertrek noodzakelijk. Er werden de noodige speecheen afgesteekt. R. Achmat werden liederen toegesongen en verschillende verenigingen boden hem afscheidsgeschenken aan, o.a. een zilveren bloemenmaand en rookstel.

Wie met den vertrokken kennis gemaakt hebben op het Decentralisatie-congres, met zijn bescheiden, maar toch beslist optreden, zijn nu achterheid van opvatting, zullen begrijpen, dat het gemis gevoeld zal worden. Zoo zijn er weertwee vacatures voor Inlandsche leden in de Gemeenteraad, waarvoor niet gemakkelijk geschikte candidaten te vinden zullen zijn. Wel is een magazijnmeester in dienst der firma Lindeteves, voorgedragen, doch of deze meer zal presteeren dan het lid, dat hij vervangt, een kleermaker, is zeer de vraag. Dat die candidatuur in de goede kringen populair is, zou ik niet durven beweren. Ik ben zoo vrij de aandacht te vestigen op R. Sostro-Broto, gepensioneerde ass.-wedono en onderwijzer in de Maleische taal aan de opleidingschool te Magelang. Op de vergadering van Panti-Harsolo, waar het preadvies van den heer Labberton besproken werd, voerde hij soms het woord en hij deed dat met een gemak als ik weinig van Inlanders heb gehoord, daarbij deed hij zich kennen als een goedmoedelijk en handig debater. Hij is nu werkzaam als vertaler. Zeer zeker zal hij beter dan de voorgedragene de belangen der zijnen kunnen behartigen. Voor de vacature van R. Achmat vestigt men zijn hoop op R. Tjokro Adi Koesomo, den zoon van den vorigen en neef van den tegenwoordigen regent van Magelang, iemand, die een langen tijd in Nederland heeft doorgebracht. Waarschijnlijk zal hij zich eerst den 15den Juni hier vestigen, R. Achmat vervangen als secretaris van de centrale S. I. en procuratiehouder worden van een maatschappij. Men hoopt den regent voor zijn candidatuur te kunnen winnen.

Tengevolge van het vertrek van R. Achmat is gisteren de vergadering van de centrale S. I. uitgesteld tot 27 Juni. Eerstdaags zal voor den landraad behandeld worden de zaak van de sociëteit Concordia. De inlanders bestrijden het recht van den verkoop van het stuk land op Toendjoengan aan genoemde sociëteit: ik hoop daaromtrent over eenige dagen meer te kunnen mededeelen en op een bepaald gebrek in de rechtsvoorziening te kunnen wijzen, waarvan meenig proces als dit het gevolg is.

Zaterdag, Zondag en Maandag zullen in de Syneclooscoop ten behoeve van de Roode Halve Maan voorstellingen gegeven worden, waarvan de geheele opbrengst aan die vereniging ten goede komt. Zeker een lofwaaardig doel.

Tegelijkertijd met de algemeene vergadering van de S.I. zal een vergadering gehouden

gevallen niet meer kunnen bijhouden, in andere gevallen in haar ontplooiing belemmeren.

Hier zijn enkele bewijzen. Medans grond is verdeeld tusschen de grootmachten Deli Maatschappij, Deli Spoor en majoor-Chinees en wordt verder aan alle kanten nauw ingesloten door dezelfde plus den sultan van Deli en eenige anderen; al even buiten de grenzen der stad liggen de kostbare tabaksvelden. Met elke uitbreiding der stad gaan nieuwe moeilijkheden gepaard, moet de gemeente onderdanig, met den hoed in de hand, vragen, of de grootmachten wel zoo vriendelijk willen zijn, aan Medan een stukje grond af te staan. *)

De watertoren der waterleiding-Mij. „Ajer Berish”, welke eerst 5 jaren geleden werd gebouwd, is al niet meer in staat, de geheele gemeente behoorlijk van water te voorzien; de Electriciteitsmaatschappij „Medan” — die ons juist 5 avonden achtereens in donker heeft gelaten — vermogt niet meer in de lichtbehoefte op afdoende wijze te voorzien. Bij beide maatschappijen zijn uitbreidingsplannen in voorbereiding.

De Deli Spoorweg, die destijds aan den oostelijken kant der stad werd aangelegd, maar als gevolg van den nitbouw der laatste, haar thans in twee breedte, lange rechthoeken verdeelt, wordt met den dag een groter slagboom voor het toenemende personen-verkeer en transport. Op maatregelen wordt gezonden om dien slagboom te verwijderen.

Andere vraagstukken zijn er nog, die in studie en voorbereiding zijn: de rioleering, de afvoer van het stadvuil, de brandweer, verlichtings-quaestie (hoe uit eigen middelen de stad van licht te voorzien) en tientallen kleinere vraagstukken, die behooren bij een stad-in-opkomst.

Dit wat het uiterlijk van Medan betreft. Maar Medan groeit ook in geestelijken zin. Het openbare leven vertoont hier den laatste tijd de strekking, zich in meer afgeperkte banen te gaan bewegen, waar de coterietjes, die hier evenals elders bestaan, een klein beetje naar den achtergrond worden gedrongen. Geïllustreerden — het terrein van den godsdienst valt hier geheel buiten — doen moeite elkaar te vinden. Vroeger, geen vijf jaar geleden nog, verzamelde de geheele Medansche gemeente, die toen nog niet anders was dan een groote „familie”, in wijlen „Geselligheid”, een vereniging, die zich bepaalde tot de opveering van een paar dilettanten-tooneelvoorstellingen per jaar. De groei van Medan was „Geselligheids” dood.

Tegenwoordig is er een Kunstkring, die naast het organiseren van muziek- en tooneelavonden, wanneer het de hand kan leggen op muziek of tooneelstukken van beroep, van schilderij-tentoonstellingen etc., erop uit is, de kunstzinnige kraachten in de Delische samenleving te prikkelen tot zelfdoen, totnogtoe met goed resultaat. Er is een muzieklub, waar plaatselijke zangers, zangeressen en musici van zekere verdienste — en standing — elkander geregeld samsenzinden, een Mandolineclub. Er zijn twee kiesverenigingen. Er is een vereniging voor vrouwenkiesrecht, die dezer dagen een aanvang heeft gemaakt met een serie lezingen over staathuishoudkunde en staatsinrichting en zich ook bemoeit met het onderwijs aan inlandsche meisjes. Er zijn debatafdeelingen, in de Algemeene Me-

*) De sultan van Deli heeft zich eenige jaren geleden bereid verklaard den Medanschen grond aan de gemeente over te dragen, maar het regeringsreglement liet dat zoo maar niet toe. De moederlandsche regering is nu nog steeds bezig met zoeken naar een weg, die waarborgt, dat de belangen van gouvernement en gemeente niet in de verdrukking geraken. Het ware te wenschen, dat de regering niet al te lang tamde.

TRAM CONTRA DOGGAR. Voor het magazijn van Fuchs op Badjong, kwam hedenmorgen een dogcar en de tram met elkaar in botsing. De dogcar koetsier liep er eenige verwondingen bij op. Het paard bleef ongedeerd. De dogcar was mia of meer beschadigd.

GEMENGD.

Personalia. Bij beschikking van den minister van koloniën zijn ter beschikking van den G. G. van Ned.-Indië gesteld de volgende personen, om te worden benoemd tot de achter hunne namen vermelde betrekking:

Mej. P. J. Bakker te Leiden, tijdelijk hoofdverpleegster bij den burgerlijken geneeskundigen dienst; J. Okhuizen te Zandvoort, opzichter aan de werkplaatsen bij den dienst der Staatsspoorwegen; J. J. Renes te Winterswijk, J. Hovingh te Onde Pekela en A. G. v. d. Berg te Loosduin, onderwijzer 3de klasse bij het openbaar Europeesch lager onderwijs.

Lage daad. Onlangs heeft zich op een onderneming in den omtrek van Medan, volgens de S. P. een geval van typisch oostersche wreedheid voorgedaan — in 't kort ons reeds geseind. — Een Javaansche contractant nl. kwam desmiddags thuis om zijn maal te nuttigen en bevond, dat zijn vrouw, een Javaansche, in gebreke was gebleven, zijn potje te koken. De Javaan meende blijkbaar deze nalatigheid te moeten toeschrijven aan huwelijks-ontrouw. Na een klein twistgesprek haalde de Javaan een goeiezak, dien hij bij de hand had, te voorschijn, sneed dien in reepen en bond hiermede zijn vrouw vast aan een paal. Daarna haalde de Javaan een stuk ijzer voor den dag, maakte dit voor de oogen van de vrouw roodgloeiend, trok zijn vrouw de sarong van het lichaam en — 's niet, lezer! — haalde het gloeiende stuk ijzer driemaal over verschillende deelen van het lichaam.

De vrouw brulde het natuurlijk uit van de pijn. Buren bevrijdden haar van den paal.

De dader werd gearresteerd. Hij is in volle confessie. Als reden voor zijn daad geeft hij op het feit, dat zijn vrouw in gebreke bleef voor zijn eten te zorgen. De wreedheid echter staat tot het verzuim in geen verhouding, waarom moet worden aangemerkend, dat de Javaan zijn vrouw van huwelijksontrouw verdacht.

De Javaan zal zich voor den Landraad te verantwoorden hebben.

De zaak-Gramser-Brinkman-Söffing. Aan de verhooren van Zaterdag ontleenen we nog het volgende, dat in het Nbl.-verslag voorkomt:

Voorgeroepen wordt R. Hardy, gedetineerd in 's lands gevangenis. Hij is eenigen tijd geleden gestraft met 9 maanden gevangenis wegens misbruik van vertrouwen. Bekl. Brinkman wordt een tijd uit de zaal verwijderd.

De pres. drukt get. op het hart, dat hij de absolute waarheid dient te spreken en dat meened streng wordt gestraft. Daarna wordt get. den eed afgenomen. Later blijkt dat hij tot de Engelsche kerk behoort en hij dient daarna nog eens den eed te zweren op den bijbel.

Pres. Hebt ge vroeger beklagden gekend?

Get. Alleen Brinkman. Daar heb ik vroeger in de buurt gewoend.

— Heb je Brinkman nog wel eens daarna teruggezien?

Bekl. Söffing heeft niets op de getuigeverklaring te zeggen.
Aan bekl. Brinkman, die wederom wordt binnengeroepen, wordt de getuigeverklaring voorgehouden.

Hij heeft geen aanmerkingen.
Mr. Bergsma: Deze get. zegt, dat hij het eerste briefje van u heeft gekregen en hij verklaarde dat Söffing 't eerste briefje had gestuurd.

Bekl. Dat is ook juist. Ik kreeg het eerste briefje van Söffing door middel van een kettingbeer.

Het verhoor van get. Hardy is daarmede afgehooren.

De pres. vraagt aan Söffing, wat er nu wel in dat tweede briefje stond, dat hij zoo voorsichtig diende te zijn.

Bekl. Dat was juist het briefje waarin stond, dat Alex ons waarschijnlijk had verraden. Natuurlijk was dit een goede vergerwijzing voor de politie.

Söffing ontkent pertinent, dat hij een kettingganger als bemiddelaar gebruikte om briefjes aan Brinkman te geven.

Off. v. Justitie vraagt aan bekl. Brinkman, of hij eenige aanwijzing kan geven over dien kettingjongen.

Bekl. is daartoe niet in staat, weet alldéu, dat 't een kettingjongen was die oordiensten verrichtte.

Een politie-agent!

De beurt is aan Alex Latuperisa om verhoord te worden. Hij is zestien jaar en politie-agent van beroep! Hij woont aan het commissariaat van politie op Passer Baros.

Het jongmensche is heel bedeesd en zacht komen de woorden over zijn lippen, de pres. verzoekt hem daarom harder te willen praten.

Get. vertelt dan, dat hij Söffing bij Guérin op Sawah Besar leerde kennen. Later ontmoette hij hem wederom op Mr. Cornelis in kp. Salemba Ostan, waar toen get. woonde bij zijn stiefvader.

- Woonde ook Söffing daar?
- Ja.
- Alleen?
- Ja, later kwam Brinkman bij hem inwonen.
- Kwam er later nog iemand bij?
- Ja, een zekere Schaafsma. Dese bracht een huishoudster, Aisha genaamd, mede.
- Kwam je bij Söffing in huis?
- Ja, ik deed er kleine diensten, vulde de badkamer, poetste de schoenen, deed boodschappen, enz.
- Creeg je daarvoor betaling?
- Vast salaris niet. Nu en dan stopte Söffing me wat toe.
- Heb je wel eens wat voor de heeren naar Oom Jan gebracht?
- Jawel. Een gouden horloge. Dat kreeg ik van Brinkman en op beider verzoek bracht ik 't naar Tanah Abang.
- Verder nog wel eens iets.
- Ja een gouden ring van Brinkman. Die bracht ik naar Salemba.
- Later een zilveren horloge met dubbele kast. In de kast stond een naam gegraveerd. Toen ik het bracht in 't pandhuis te Mr. Cornelis vroeg de administrateur mij een briefje van den eigenaar.
- Heb je dat briefje gekregen?
- Ja, van Söffing.
- Heb je nog meer verpand?
- Ja, nog een zilveren horloge, dat bracht ik op Salemba.
- Al deze goederen werden verpand op valsehe namen.
- Deed je nog wel eens andere boodschappen?
- Ja, voor Brinkman moest ik tweemaal kopergroen koopen.
- Waarvoor moest dat dienen?
- Dat weet ik niet.
- Kom Alex, een . . . politie-agent moet dat tech weten?

— Over 't verblijf van Abdoel Hatab's vrouw bij Söffing vertelt get. dat de ontrouwe echtgenoot niet door haar man gevonden is. Hij heeft haar opgewacht, toen ze naar huis terugkeerde.

Ook zegt get. dat Söffing, Abdoel Hatab met een schroefsentel geslagen heeft.

Alweer verschillend dus van de verklaringen der vorige getuigen.

Volgt de geschiedenis van Schaafsma's komst in 't huis, van zijn arrestatie en van 't verdwijnen van Aisha.

— En wanneer is Aisha verdwenen, ik bedoel hoeveel dagen na de arrestatie van Schaafsma?

Denk er om, dat moet je weten, we zijn nu niet tevreden als je zegt „'k weet 't niet,” zegt de pres.

— Twee dagen later, meent get.

— Ben je na Aisha's verdwijning nog wel eens in huis geweest bij beklagden?

— Ja, den volgenden dag. Ik poetste de schoenen der heeren en toen Brinkman dat zag, schrok Brinkman.

— Waren die schoenen erg medderig?

— Neen, alleen een beetje stoffig.

— Heb je dien ochtend ook de kousen gezien van beklagden?

— Neen, die heb ik niet gezien.

— Zag jemisschien ook kleren van Aisha?

— Ja, er hingen gebruikte kleren aan den kapstok.

— Heb je daarop wellicht bloedvlekken gezien?

— Neen, daar heb ik ook niet op gelet.

— Maakte je wel eens de kleren voor Aisha schoon.

— Ja zeker, doch dien dag niet.

— Later ook niet?

— Neen.

— Bleven die kleren daar hangen?

— Ja. Hoelang ze er echter hebben gehangen, weet ik niet.

— Zaten de heeren goed in hunne bullen?

— 't Ging wel. Brinkman had nog meelt linnen pakeas.

— Had hij ook een zwarte jas?

— Ja, een zwarte jas van serge. Die was niet heel nieuw meer.

— Heb je die jas ook gezien op den ochtend na Aisha's verdwijning?

— Neen. Trouwens die bewaarde 't een koffer.

— Hoe weet je dat?

— Ik heb hem er eens in gezien. Na niet meer.

Telkens weer blijkt opnieuw, dat Alex de zaak hoegenaamd niets snapt. Wa